

Purim și Megilat (sul) Ester [anul 5779]

Purim este o sărbătoare în memoria salvării evreilor de la punerea în aplicare a decretelor lui Haman, care se ține de 14 Adar sau de 15 Adar, Șușan Purim (în orașe înconjurată de ziduri de pe vremea cuceririi orașului Yericho). Dacă este un an bisect și sunt două luni de Adar bineînțeles că totul va fi de Adar Șeni, adică în al doilea Adar. Asta fiindcă (așa este scris în Midraș), în anul în care s-a întâmplat evenimentul și Haman a aruncat Purul (adică a tras la sorți) el a căzut la sfârșitul de lună Adar Șeni, fiind un an bisect în același an. În afară de asta luna principală este Adar Șeni și toate evenimentele semnificative se petrec de Adar Șeni.

Purim este una dintre "zilele bune" *yamim tovim* יום טוב amintite în midrașul "Megilat Taanit". Printre evenimentele din luna Adar scrie: "În ziua a paisprezecea și în ziua a cincisprezecea a acestei luni sunt zilele de Purim în care nu se jeleşte." Dintre toate zilele bune amintite în acest Midraș numai două mai există astăzi: Hanuca și Purim. Și Yosef Ben Matitياهو (Yosefus Flavius) vorbește despre Purim ca fiind o sărbătoare pe care evreii o sărbătoresc timp de două zile în toată lumea.

Mișvoturile principale pentru Purim sunt:

- **Ascultarea Megilat Ester** scrisă pe pergament cu brachot (binecuvântări) înainte și după
- Citire din Tora în pericopa Amalek פרשת זכור
- Petrecere de veselie – Seudat Purim
- Daruri la prieteni și la săraci משלוח מנות

Diferența între Hanuca și Purim este aceea că, în timp ce de Hanuca spunem Halel Șalem așa cum facem la sărbătorile din Tora, de Purim nu spunem Halel de loc. Pe de altă parte de Purim avem mișva să fim veseli în toate felurile, ceea ce nu este prevăzut de Hanuca.

După comentatori diferența este că de Purim persecutorii au vrut să distrugă corpul Israelului și din cauza asta trebuie să predomine formele bucuriei corporale (multă mișcare, dans, gestică, mimică). De Hanuca era invers. Pe greci nu i-a interesat să-i distrugă pe evrei și să-i atace fizic. Dovada este dezvoltarea helenismului. Ținta lor era distrugere spirituală. Din cauza asta noi avem porunca să spunem rugăciuni de mulțumire și să aprindem lumânări.

Rambam scrie în Mișne Tora (Hilhot Purim 2:18) despre Purim și Megilat Ester: "Toate Cărțile Profeților și Scrierile vor fi date uitării în zilele lui Mesia în afară de Cartea Esterei care va rămâne asemeni celor cinci cărți ale Torei și legilor din Tora Orală. Și deși amintirea tuturor necazurilor va fi uitată, precum scrie profetul (Yeșaaiahu/ Isaia 65:16) "Căci au fost uitate necazurile vechi, căci s-au ascuns din ochii mei" – zilele de Purim nu vor fi uitate precum scrie (Ester 9:28) "Căci aceste zile de Purim nu vor trece și amintirea lor nu va conțeni din seminția lor."

Câteva aspecte care sunt specifice Purimului:

- Este singura sărbătoare care se ține în două zile diferite (și chiar în trei câteodată, în funcție de orașul de reședință, după cum am descris mai sus).
- Este singura sărbătoare evreiască care permite băutul vinului în exces. Despre asta este scris în Talmud Bavli, tractatul Megila 7:2: "Are omul datoria să se îmbete de Purim până nu va recunoaște dintre

"Blestemat fie Haman" și "Binecuvântat fie Mordechai" טע דלל ידיע.

- De Purim s-a statornicit să facem în cinstea minunii o masă festivă, altfel decum se obișnuiește de Pesah și Hanuca când spunem Hallel pentru minune.
- Figura principală a evenimentelor care au dus la oprirea planului de exterminare a evreilor și la pedepsirea uneltitorului Haman a fost o femeie - Regina Ester, care a devenit ulterior cea mai puternică femeie din enormul Imperiu Persan. Și transformarea acestor evenimente de salvare într-o sărbătoare națională sunt, după cum ne învață Rabi Șmuel Bar Yehuda în Talmud, datorate tot inițiativei lui Ester care a cerut de la înțelepții acelei perioade să îi confere acestei sărbători un statut permanent. Înțelepții au refuzat la început, însă după ce Ester le-a spus că evenimentele au fost deja introduse în cărțile de istorie din Persia și Media (scris în Talmud Bavli, tractatul Megila 7:1) în final au consimțit. În afară de asta, de Purim femeile sunt obligate de toate mișvoturile a le sărbători, cu toate că sunt mișvot pozitive care depind de un anume timp. De aceste mișvoturi femeile sunt, în general, scutite, dar fiindcă și ele au participat la această minune ele sunt, de această dată, chiar obligate. Cu atât mai mult cu cât, după aprecierea marelui comentator Rașbam, nepotul lui Rași, ele au fost chiar partea principală a minunii.

Luna Adar și Taanit (post) Ester

Luna Adar este, spre deosebire de luna Av, o lună în care suntem îndemnați să fim veseli încă din prima zi. În Talmud Bavli, tratatul Taanit scrie: *"De la începutul lunii Adar înmulțim bucuria"* משנכנס אדר מרבין בשמחה. Deci, noi trebuie să fim veseli nu numai o zi, ci toată luna.

Numai că în ziua de 13 Adar (și în orașele de care am vorbit în 14 Adar) se ține un post de dimineață până seara, post care se numește Taanit Ester sau Postul Esterei în amintirea postului pe care ea l-a ținut înainte de a intra la rege ca să încerce să-i salveze pe evrei de la exterminare, încercare ce a fost încununată de succes. Dacă ziua cade de Șabat atunci ziua postului devine joi. Nici ziua aceasta nu trebuie să fie o zi tristă și de aceea nu spunem Tahanun .

Originea acestui post îl găsim în Cartea Esterei (Ester 4:16): *"Du-te și adună toți evreii care se găsesc în Susa și să nu mâncați trei zile noapte și zi, deasemenea eu și slujnicele mele vom posti"*.

După cum ne este scris în Talmud, tratatul Megila, erau trei zile de post care se țineau chiar de Pesah, cum a fost în povestea originală. Dar în midraș ne este povestit că de Pesah trebuia să mănânce că era sărbătoare. Așa că noi auzim din perioada de Geonim din Bavel despre Taanit Ester cum ținem noi astăzi, adică în luna Adar. Și Rași și Rambam ne vorbesc despre postul acesta în luna Adar.

Vom încheia cu un citat din cartea "Hemdat Yamim" (autorul probabil Rabi Yisrael Yaakov Algazi, apărut în 1732 la Izmir) despre valoarea acestei zile: *"Precum în zilele lui Mordechai și Ester prin post și căință au fost salvați, la fel și astăzi, dacă în ziua de post se va trezi sufletul neamului lui Israel spre căință, își va ridica a doua oară mâna să-și mântuiască neamul și să-și desăvârșească lumea prin instaurarea împărăției Atotputernicului"*.